

HÄRDARE 008 5609

Datum 28.5.2008

Tidigare datum 19.1.2006

1. NAMNET PÅ ÄMNET/BEREDNINGEN OCH BOLAGET/FÖRETAGET

- 1.1 Produktnamn**
1.1.1 Handelsnamn
 HÄRDARE 008 5609
- 1.1.2 Produktkod**
 008 5609
- 1.2 Användning av Substansen/Beredningen**
1.2.1 Användningsområde
 Målningsarbete
 Produktbenämning:Härdare för epoxifärg.
- 1.3 Namnet på Bolaget/Företaget**
1.3.1 Leverantör
 Tikkurila Coatings AB
- 1.3.2 Kontaktuppgifter**
Postnummer och postkontor SE-12086 STOCKHOLM
 SVERIGE
Telefon 08 598 916 00
Telefax 08 598 916 90
- 1.3.3 Tillverkare / försäljning i Finland**
 Tikkurila Oy
 PB 53
 FI-01301 VANDA
 FINLAND
 Telefon: +358 9 857 71
 Telefax: +358 9 8577 6936
- 1.3.4 Ansvarig för säkerhetsdatabladet**
 Tikkurila Oy, Produktsäkerhetstjänst, e-mail: productsafety@tikkurila.com
- 1.4 Nödtelefonnummer**
1.4.1 Telefonnummer, namn och adress
 Giftinformationscentralen Sverige tel: 112, Finland tel: (09) 471 977
 Tikkurila Coatings AB tel: +46 8 598 916 00

2. FARLIGA EGENSKAPER

Brandfarligt

Frätande, C

Farligt vid inandning, hudkontakt och förtäring. Frätande. Kan ge allergi vid hudkontakt. Skadligt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Mer detaljerade varningsetikettuppgifter finns angivna i punkt 15.1.

3. SAMMANSÄTTNING/ÄMNEAS KLASSIFICERING

3.1	Farliga komponenter		3.1.2	3.1.3	3.1.4
	CAS-nummer	EINECS	Ämnesnamn	Koncentration	Klassificering
	2855-13-2	220-666-8	Isoforondiamin	25 - 50 %	C; R21/22-34-43-52/53
	1330-20-7	215-535-7	Xylen	5 - 10 %	Xn; R10-20/21-38
	100-51-6	202-859-9	Benzylalkohol	25 - 50 %	Xn; R20/22
	1477-55-0	216-032-5	m-Xylendiamin	1 - 10 %	C; R20/22-35-43-52/53
	100-41-4	202-849-4	Etylbenzen	1 - 5 %	F, Xn; R11-20

4. ÅTGÄRDER VID FÖRSTA HJÄLPEN

- 4.1 Övrig information**

HÄRDARE 008 5609

Datum 28.5.2008

Tidigare datum 19.1.2006

Vid minsta osäkerhet eller om besvär kvarstår, kontakta läkare. Ge aldrig en medvetlös person något att dricka eller förtära.

4.2 Inandning

Sörj för frisk luft värme och vila. Vid oregelbunden andning eller medvetlöshet ge andningshjälp. Ge ingen vätska eller något att förtära. Vid medvetlöshet, placera personen i liggande framstupa sidoläge. Kontakta läkare eller till sjukhus.

4.3 Hudkontakt

Tag av nedstänkta kläder. Tvätta huden noggrant med tvål och vatten eller använd lämpligt hudrengöringsmedel. Använd inte organiska lösningsmedel. Alla delar av kroppen skall rengöras efter kontakt.

4.4 Stänk i ögon

Skölj med mycket vatten i minst 10 minuter, håll ögonlocken brett isär och kontakta läkare.

4.5 Förtäring

Omedelbart till läkare, sjukhus om mer än en obetydlig mängd svalts. Vila. Framkalla ej kräkning.

5. BRANDBEKÄMPNINGSSÅTGÄRDER**5.1 Lämpliga brandsläckningsmedel**

Kolsyra, pulver eller skum.

5.2 Brandsläckningsmedel som av säkerhetsskäl inte får användas

Använd inte vattenstråle som kan sprida branden.

5.3 Särskilda risker

Brand kan ge upphov till tjock kompakt rök. Exponering för sönderfallsprodukter kan vara hälsofarligt. Lämplig andningsapparat kan behövas. Behållare i närheten av brand bör flyttas eller kylas med vatten. Låt inte spill från brandsläckningsarbetet rinna ut i avloppet.

6. ÅTGÄRDER VID OAVSIKTLIGA UTSLÄPP**6.1 Personliga försiktighetsåtgärder**

Håll åtskilt från antändningskällor och ventilera området. Undvik inandning av ångor. Beakta nedanstående skyddsåtgärder listade under punkt 7 och 8. Undvik inandning av ångor och kontakt med huden. Beakta nedanstående skyddsåtgärder listade under punkt 7 och 8.

6.2 Försiktighetsåtgärder beträffande miljön

Förhindra utsläpp i avlopp.

6.3 Åtgärder vid omhändertagande av spill

Valla in med sand, jord eller liknande och samla upp i lämplig behållare som är godkänd för ändamålet. Rengör området med lämpligt rengöringsmedel, använd inte lösningsmedel. Vid större spill kontakta Räddningskåren.

7. HANTERING OCH LAGRING**7.1 Hantering**

Ångorna är tyngre än luft och kan spridas längs golven. Ångorna kan bilda explosiva blandningar med luft. Förhindra bildning av brandfarliga och explosiva koncentrationer av ångor i luften och undvik ångkoncentrationer högre än hygieniska gränsvärdena. Produkten får inte användas i närheten av öppen eld eller andra antändningskällor. Använd explosionsskyddad elutrustning. Produkten kan laddas upp elektrostatiskt. Jorda alltid vid överföring från en behållare till en annan. Förvara väl tillslutet och åtskilt från hetta och öppen eld. Använd inte verktyg som kan ge upphov till gnistbildning. Undvik kontakt med ögon och hud. Undvik inandning av ångor och sprutdimma. Rökning och förtäring förbjudet vid hantering. Personlig skyddsutrustning se under punkt 8. Använd aldrig tryckluft vid tömning av behållare. Behållaren är inte ett tryckkärl. Förvara alltid materialet i samma typ av behållare som originalet. Tillse att gällande arbetsmiljöregler följs.

7.2 Lagring

Lagras i enlighet med gällande bestämmelser för brandfarliga varor. Observera instruktionerna på etiketten. Förvaras vid en temperatur under 30°C på en torr och väl ventilerad plats åtskilt från hetta och öppen eld. Hålles åtskilt från antändningskällor. Hålles åtskilt från oxiderande ämnen, starkt alkaliska ämnen och starka syror. Rökning förbjuden. Förhindra otillåtet tillträde. Öppnad behållare skall återförslutas och förvaras i upprätt läge för att förhindra läckage.

HÄRDARE 008 5609

Datum 28.5.2008

Tidigare datum 19.1.2006

8. PERSONLIGA SKYDDSÅTGÄRDER / BEGRÄNSNING AV EXPONERINGEN**8.1 Exponeringsgränsvärden****8.1.1 Hygieniska gränsvärden**

Xylen (HGV, HTP)	50 ppm (8 h)
Etylbenzen (HGV, HTP)	50 ppm (8 h)
m-Xylylendiamin (HTP)	0,1 mg/m ³ (8 h)

8.1.2 Information om gränsvärden

HGV = Hygieniska gränsvärden i Sverige / AFS 2005:17

HTP = Hygieniska gränsvärden i Finland 2007

8.2 Begränsning av exponeringen**8.2.1 Begränsning av exponeringen på arbetsplatsen**

Se till att luftväxlingen är god. Mekanisk ventilation och punktutsug kan behövas.

8.2.1.1 Andningsskydd

Vid otillräcklig ventilation skall lämpligt andningsskydd användas.

8.2.1.2 Skyddshandskar

Använd alltid kemikaliebeständiga skyddshandskar (e.g. nitrilgummi). Bomullsvantar rekommenderas som underhandskar.

8.2.1.3 Ögonskydd

Vid risk för stänk använd skyddsglasögon.

8.2.1.4 Skyddskläder

Skyddskläder skall alltid användas. Alla delar av huden skall rengöras efter kontakt. Vid sprutning av produkten rekommenderas användning av överdragsdräkt.

9. FYSIKALISKA OCH KEMISKA EGENSKAPER**9.1 Allmän information (utseende, lukt)**

Färgad viskos vätska, stark lukt

9.2 Viktig Hälsosäkerhets- och Miljöinformation**9.2.2 Kokpunkt/kokpunktsområde** 137 - 143 °C *)**9.2.3 Flampunkt** + 25 °C *)**9.2.5 Explosionsegenskaper****9.2.5.1 Nedre explosionsgräns** 1,1 vol-% *)**9.2.5.2 Övre explosionsgräns** 7,0 vol-% *)**9.2.7 Ängtryck** 1,3 kPa (20 °C) *)**9.2.8 Relativ densitet** 1,03**9.2.9 Löslighet****9.2.9.1 Vattenlöslighet** Olösligt**9.3 Ytterligare information**

Rel. avdunstningstal (BuAc=1) :0,75 *)

*) = Xylen

10. STABILITET OCH REAKTIVITET**10.1 Förhållanden som skall undvikas**

Stabil under rekommenderade förvarings- och hanteringsförhållanden. Ångorna kan bilda explosiva blandningar med luft.

10.2 Material som skall undvikas

Hålles åtskilt från oxiderande ämnen, starkt alkaliska ämnen och starka syror för att förhindra exotermiska reaktioner.

10.3 Farliga sönderdelningsprodukter

Vid exponering för höga temperaturer kan hälsofarliga sönderdelningsprodukter bildas som kolmonoxid, koldioxid, rök och oxider av kväve.

HÄRDARE 008 5609

Datum 28.5.2008

Tidigare datum 19.1.2006

11. TOXIKOLOGISK INFORMATION

- 11.1 Akut toxicitet**
Se punkt 11.5.
- 11.2 Primär irritation**
Frätande.
- 11.3 Sensibilisering**
Produkten innehåller isoforondiamin och m-xylylendiamin. Kan ge allergi vid hudkontakt.
- 11.5 Erfarenhet människa**
11.5.1 Inandning: Exponering av lösningsmedelsångor i halter som överstiger de hygieniska gränsvärdena kan ge upphov till skadliga effekter som slemhinneirritation och irritation på andningsorganen och skadliga effekter på njurar, lever och centrala nervsystemet. Symptomen kan inkludera huvudvärk, yrsel, trötthet, muskelsvaghet, dåsighet och i extremfallet medvetlöshet.
11.5.2 Hudkontakt: Stänk irriterar starkt. Upprepad eller långvarig kontakt med produkten kan avfatta huden och ge upphov till kontakteksem. Aminer absorberas även genom huden.
11.5.3 Övriga effekter: Förtäring kan ge kräkningar, magsmärtor och i övrigt samma symptom som vid inandning.

12. EKOTOXIKOLOGISK INFORMATION

- 12.1 Ekotoxicitet**
- 12.1.1 Akvatisk toxicitet**
Isoforondiamin: LC50 = 110 mg/l, brachydanio rerio, 96 h. EC50 = 44 mg/l, daphnia magna, 24 h; skadligt.
EC50 = 37 mg/l, green algae (scenedesmus subspicatus), 72 h; skadligt.
- 12.3 Persistens och nedbrytbarhet**
- 12.3.1 Bionedbrytning**
Isoforondiamin: 8 %, EY 79/831
- 12.4 Bioackumuleringsförmåga**
Isoforondiamin: oktanol/vatten fördelnings koefficient log Pow = 0,79
- 12.6 Andra skadliga effekter**
Ekotoxikologiska uppgifter finns ej tillgängliga på produkten som sådan. Förhindra utsläpp i avlopp.

13. AVFALLSHANTERING

- 13.1 Produkt som skall förstöras: Förhindra utsläpp i avlopp. Lämna för omhändertagande eller destruktion enligt lokala bestämmelser. Flytande rester av produkten klassas som farligt avfall med EWC kod 08 01 11.
- 13.2 Förpackningsavfall: Tömningsanvisning för plåtfat: Fat som skall lämnas till materialåtervinning måste tömmas omsorgsfullt. Tömningen skall ske vid en temperatur >15 °C. Lock- och sprundfat töms genom att fatet vänds upp och ned. Sprundfat ställs något lutande (ca 10 grader) med sprundet (öppningen) i lägsta position. Låt de sista produktresterna rinna ur tills fatet är droppfritt. Högviskösa produkter kan fordra urskrapning. Vid urskrapning skall hänsyn tas till övrig information i detta varuinformationsblad. Sprundfat, som innehåller brandfarlig produkt, får på grund av explosionsrisken ej skäras upp om fatet ej först ventilerats omsorgsfullt.

14. TRANSPORTINFORMATION

- 14.1 UN-nr** 2733
- 14.2 Förpackningsgrupp** III
- 14.3 Landtransport**
- 14.3.1 ADR/RID-klass** 3 (8)
- 14.3.3 Benämning av godset** AMINER, BRANDFARLIGA, FRÄTANDE, N.O.S. (isoforondiamin, xylene)
- 14.4 Sjötransport**
- 14.4.1 IMDG-klass** 3 (8)
- 14.4.2 Proper shipping name** AMINES, FLAMMABLE, CORROSIVE, N.O.S. (isophorone diamine, xylene)

HÄRDARE 008 5609

Datum 28.5.2008

Tidigare datum 19.1.2006

14.4.3	Övrig information	EmS: F-E,S-C
14.5	Lufttransport	
14.5.1	ICAO/IATA-klass	3 (8)
14.5.2	Proper shipping name	AMINES, FLAMMABLE, CORROSIVE, N.O.S. (isophorone diamine, xylene)

15. GÄLLANDE FÖRESKRIFTER**15.1 Information på varningsetiketten****15.1.1 Bokstavskod för varningssymbolen och indikationer på beredningens fara**

C Frätande

15.1.2 Ingrediensernas namn angivna på varningsetikettenIsoforondiamin
m-Xylenediamine
Xylen
Benzylalkohol**15.1.3 R-fras(er)**R10 Brandfarligt.
R20/21/22 Farligt vid inandning, hudkontakt och förtäring.
R34 Frätande.
R43 Kan ge allergi vid hudkontakt.
R52/53 Skadligt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.**15.1.4 S-fras(er)**S23 Undvik inandning av ånga/sprutdimma.
S24 Undvik kontakt med huden.
S26 Vid kontakt med ögonen, spola genast med mycket vatten och kontakta läkare.
S29 Töm ej i avloppet.
S36/37/39 Använd lämpliga skyddskläder, skyddshandskar samt skyddsglasögon eller ansiktsskydd.
S38 Använd lämpligt andningsskydd vid otillräcklig ventilation.
S45 Vid olycksfall, illamående eller annan påverkan, kontakta omedelbart läkare. Visa om möjligt etiketten.**15.2 Information om nationella regler:**Brandklass enligt Statens räddningsverks föreskrifter i Sverige: 2a
Observera Arbetarskyddsstyrelsens författningssamling om härdplaster AFS 2005:18 vid hanterandet av produkten.**16. ÖVRIG INFORMATION****16.1 Fullständig lydelse av R-fraser som finns under punkt 2 och 3**R35 Starkt frätande.
R11 Mycket brandfarligt.
R20 Farligt vid inandning.
R10 Brandfarligt.
R20/21/22 Farligt vid inandning, hudkontakt och förtäring.
R34 Frätande.
R43 Kan ge allergi vid hudkontakt.
R52/53 Skadligt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
R20/21 Farligt vid inandning och hudkontakt.
R20/22 Farligt vid inandning och förtäring.
R21/22 Farligt vid hudkontakt och förtäring.
R38 Irriterar huden.**16.4 Ytterligare information**

-

Underskrift

a,j/ome